

LEDČICKÉ NOVINY

IV. ročník. Únor 2002

Slovo starostky

Vážení a milí spoluobčané,
rok 2001, ve kterém jsme všichni odvedli kus poctivé a zodpovědné práce, je za námi. Nový rok 2002 už běží na plné obrátky. Zbývá v něm dokončit to, co jsme před čtyřmi lety vám, občanům Ledčic, slíbili. Tehdy si obecní zastupitelstvo stanovilo tři priority rozvoje obce: školství, dobudování vodovodu a ochranu kulturních památek.

Realizováno bylo, jak víte, mnohem více. Vodovod je hotov, před dokončením je plynofikace obce, zpracování Územního plánu finišuje, byl otevřen sběrný dvůr a nová knihovna, zrekonstruováno sociální zařízení ve škole i tělocvična, v obci a jejím okolí se vysázely tisíce stromů a keřů, byla uskutečněna generální oprava místní chráněné kulturní památky – kostela sv. Václava, byly provedeny terénní úpravy školní zahrady, průběžně je postaráno o údržbu stávající zeleně, pracuje se na projektu kanalizace, bylo osvětleno školní hřiště, rekultivovány černé skládky v katastru obce, naše obec vstoupila do sdružení obcí Vltava a Podřipsko, pravidelně vydáváme tento zpravodaj.

Potěšitelné je také to, že se podařilo mnohé z vás motivovat k návratu k lidovým tradicím. Takže spolu slavíme Tři krále, Masopust, otvírání studánky, čarodějnice, máje, pouť, velikonoce, dokonce i Štědrý den. Stále častěji vyjíždíme do divadel a na koncerty, společně se zúčastňujeme různých klání, ať už jako aktivní sportovci, nebo jako diváci. Úspěch u vás mají také výstavy a jarmarky, které se stávají pomalu určitou tradicí. Dobrý ohlas měly oslavy 775. výročí obce a 115 let místní školy.

Máme ale i svá trápení – v obci není žádný sál ani jiné místo vhodné pro pořádání kulturních a společenských akcí, třebaže jeho architektonická studie už je hotova – scházejí finance, naše komunikace jsou ve velmi špatném stavu, stále ještě existují zákoutí nepříliš pěkná a uklizená... Čeká nás tedy ještě mnoho práce, ale jak se říká: „Když se ruka k ruce vine, tak se dílo podaří.“

Mrzuté je někdy i to, že některá opatření či nařízení obecního úřadu jsou brána nemnohými občany jako osobní újma či dokonce útok, třebaže je jimi vždy dodržován zákon a sledují veřejné blaho nás všech – čistotu v obci, pořádek, klid, bezpečnost... Přes toto postesknutí však musím říci, že můžeme být na svou obec právem hrdí.

Rok 2002 bude shodou okolností opět rokem volebním. Odehraji se volby parlamentní, senátní i komunální. Budeme v nich opět rozhodovat. Na nás všech, občanech Ledčic, bude, jaké změny se objeví ve zdravotnictví, dopravě, školství, zda se zlepší postavení rodiny, jak to bude s důchody a mnohé další. Budeme rozhodovat o budoucnosti naší vlasti, o lidském údělu jednoho každého z nás. Musíme rozhodnout právě my, nikoliv ponechat rozhodování jiným. Věřím, že k volbám přijdeme všichni. Protože jen tak může náš stát, ale i naše obec fungovat tak, jak budeme chtít.

Na závěr mi dovoluťe vyslovit přání, aby i nadále naše vzájemná komunikace byla založena na porozumění, spolupráci a dobrých vztazích.

Jiřina Michovská

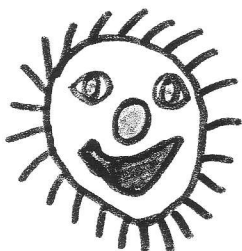
Pozvánka

Všichni občané Ledčic jsou srdečně zváni na veřejné zasedání obecního zastupitelstva, které se koná 21. 2. 2002 od 18 hodin v místní základní škole. Program: rozpočet na rok 2002, změna Vyhlášky č. 8/2001 o poskytování půjček FOROB, informace k plynofikaci a k Územnímu plánu...

Kulturní střípky

Zima ven, jaro sem

2. března vyjde od ledčické školy průvod včele se Smrtkou k „Srbovic“ studánce, kterou děti slavnostně odemknou. Odtud bude Smrtka nesena až k rybníku „Na Ladech“. Cestu všem přítomným zpřijemní harmonikář, pan Štanfest. Věříme, že počasí se ukáže v tom nejlepším světle a že vynést Zimu ze vsi přijde co nejvíce lidí.

Taneční a poslechové večery

Už pár měsíců jsme nevyrazili za správnou dechovkou. Proto vám obecní úřad nabízí dvě kulturní akce, které se uskuteční podle vašeho zájmu. Máme možnost opět navštívit Dům barikádníků na Smíchově, kde 21. 3. vystoupí oblíbená skupina Babouci. Druhá nabídka je od našeho místního rodáka, ředitele roudnické MEVY pana Václava Vovse. Má možnost zajistit hudební program a posezení v hospůdce „U Surfu“. Termín i odjezd autobusu bude upřesněn dodatečně. Zájemci, hlase se na OÚ.

Jubilea

**V lednu, únoru, březnu a dubnu roku 2002 oslavili, nebo slaví,
svá významná životní jubilea:**

50 let	Jarůšková Jaroslava Drahňáková Emilia Kacliková Helena Staňková Jaroslava Švecová Marcela Voves Vlastimil	Jordáková Anna Dudová Milada Mach Jiří
55 let	Mládek Ladislav Mrzena Karel Fišerová Marta	70 let Došek Josef Urbanová Jiřina
60 let	Ponertová Gizela	75 let Došková Miluše
65 let	Fric Josef	81 let Hrnčířová Božena Urbanová Vlasta
		82 let Plicka František
		83 let Košťálová Marie Ponertová Růžena

**Blahopřejeme všem těmto našim spoluobčanům k jejich významným výročím
a přejeme jim hodně zdraví, klidu a pohody do dalších let.**

Změny v ledčické populaci

V roce 2001 se z Ledčic odstěhovalo 13 lidí a 18 se jich naopak přihlásilo k trvalému pobytu. Uskutečnily se 4 svatby a 2 rozvody.

Velmi nás těší, že jsme do řad našich obyvatel mohli přivítat pět nových občánků: Kateřinu Holou, Denisu Fafejtovou, Filipa Holíka, Václava Klatovského a Leonu Staňkovou. Přejeme jim co nejkrásnější a nejspokojenější dětství.

Vzpomínáme

Řady obyvatel naší obce v roce 2001 navždy opustili: Jiří Došek, Zdeněk Tydlitát, Václav Černý, Jiřina Králová a Alžběta Horká.

Čest jejich památce.

Zlatá svatba

2. února roku 1952 si řekli své „ano“ manželé Miluše a Josef Uhrovi z čp. 147. Plných padesát let žijí ve spokojeném a vyrovnaném partnerském svazku. Přejeme jim hodně zdraví a osobního štěstí i do budoucna.

Dílčí výsledky Sčítání lidu, domů a bytů

O půlnoci z 28. února na 1. březen roku 2001 se uskutečnilo na území celé České republiky podle zákona č. 158/1999 Sb. sčítání lidu, domů a bytů. Akci organizoval Český statistický úřad a zajišťovalo ji 52 tisíc sčítacích komisařů. Tradičně byla použita metoda sebesčítání, kdy obyvatelé sami vyplňovali sčítací tiskopisy.

Z prozatímních výsledků jsme se dozvěděli následovně:

Mělnicko má 70 obcí, 93 317 obyvatel (46 728 mužů, 48 589 žen):

Obec	Celkem	Mužů	Žen
Ledčice:	565	275	290
Mělník:	19 308	9 358	9 950
Lužec:	1 386	696	690
Nová Ves:	823	423	400

Věkové rozložení obyvatelstva na Mělnicku:

Obec	0–14 let	15–59 let	nad 60 let
Ledčice:	99	364	102
Mělník:	3 223	12 614	3 467
Nová Ves:	129	516	177

Pracující v Ledčicích: celkem – 248, z toho pracuje jinde 196.

Národnost občanů Ledčic: česká – 532, slovenská – 11, německá – 1, ostatní – 21.

Náboženské vyznání: 411 bez vyznání, věřící: 133, z toho římskokatolické 117, evangelické 14, čsl. husitské 1, ostatní 1.

Domovní a bytový fond:

celkem 206 domů, trvale obydlených 187, neobydlených 49 – z toho slouží k rekreaci 23, nezpůsobilých 8.

bytů celkem 236, osoby na 1 byt: 3,02.

Katastr obce: 1097 ha (v porovnání s rokem 1897: 1098 ha).

Pohled do historie

100 let od skonu Václava Jandy (Ing. Otakar Špecinger)

Mohutný pomník na hřbitově v Chržíně hlásá, že uplynulo už 100 let od 25. března 1902, kdy v Budihosticích zemřel vynikající politik, národohospodář a předák podřipského lidu Václav Janda.

Narodil se 22. ledna 1836 ve Strážnici na Kokořínsku ve vzácně uvědomělé selské rodině. Když např. roku 1848 utíkal známý český vlastenec Vojta Náprstek před rakouskou policií za hranice, skrýval se nějakou dobu právě u Jandů. Po středoškolském studiu věnoval se Janda zemědělské práci, avšak i na poli mívával kapsy plné novin. Tížilo ho nedobré postavení národa v habsburské monarchii. Proto když se oženil s dcerou pověstného sedláka Horyny z Vysoké (Vítězslav Hálek o něm napsal povídku Sedlák Dolina), odešel na její věnný statek do Budihostic, avšak zároveň se intenzívně pustil do všestranné politické práce.

A hned zpočátku se stal jedním z hlavních organizátorů proslulého tábora lidu na Řípu dne 10. května 1868, kvůli ně-

muž pak byl v Praze vězněn. Nedal se ale odstrašit a po návratu ve svém protihabsburském úsilí pokračoval. Zakrátko tak vyrostl v nejvýraznějšího předáka selského lidu na celém Podřipsku – a to v politice i v hospodářství. Právě díky Jandovu úsilí bylo pak v krajině od Slaného k Mělníku zřízeno několik rolnických zálož a průmyslových podniků. Janda také přispěl ke vzniku hospodářské školy v Roudnici nad Labem. Zájmy zdejšího venkova hájil jako poslanec Českého sněmu, stal se dočasně i členem říšské rady ve Vídni a byl mnohaletým okresním starostou ve Velvarech, ačkoliv císař jeho volbu třikrát neschválil. Mimořádně respektován byl zejména v Ledčicích, Horních Bečkovcích a Cítově, kam často přicházel a kde měl činnorodé přátele. Jako nesmlouvavý obhájce národních práv záležitostí venkova si Václav Janda dokonce získal vzletné označení „podřipský papež“. Rodné Mělnicko by proto na něho nemělo ani po sto letech zapomenout!

Cestou necestou

Většina dnešních pozemních komunikací má svůj původ v dávných dobách. Kopírují především dřívější zemské obchodní cesty. Ty se táhly už od 9., 10. století většinou podle řek nebo po výšinách. Z vysoko položené cesty byl totiž dobrý rozhled. Bylo zde bezpečněji a půda tu byla sušší a schůdnější než v údolích. Povrch cest se neupravoval. V létě byly prašné a za deště se povozy, zvířata i lidé topili v blátě. Navíc na nich hrozilo přepadení loupežnickými skupinami. Z toho důvodu se obchodníci často spolčovali v karavany, mívali ozbrojenou družinu a pohybovali se kvůli bezpečnosti většinou od osady k osadě. Proto také bylo roku 1361 za panování Karla IV. vydáno nařízení vymýtit lesy po obou stranách zemských cest „coby dohodil kamenem obepjatým prsty.“ Teprve v první polovině

18. století se začaly budovat státní kamenné silnice. Byly však příliš nákladné, takže jich do konce století bylo postaveno jen asi 750 km. V 19. století vznikaly silnice válcované šterkové a mnohem později teprve asfaltované.

Nejstarší komunikací, která vedla v těsném sousedství Ledčic od samého středověku, byla tzv. Lužická cesta, jdoucí z Prahy do Horní Lužice, zakreslená již na nejstarších mapách. Sledovat ji můžeme od Prahy přes Levý Hradec, Únětice, Tursko k Velvarům, kde se rozdělila na směr k Budyni a k Sazené. Sazenská větev pak vedla kolem Ledčic k Vražkovu, Klenči a odtud do Nového Města roudnického (založeno r. 1378), kam vstupovala Pražskou (neboli Špitální, ale i Hracholuskou) branou. Cesta pak směřovala dolů k řece Labi, kde se spojovala s tzv. Mělnic-

kou cestou, která vstupovala do hradeb města Řebíčkovou (Jelitovou či Mělnickou) branou. Lužická cesta potom pokračovala přes říční brod, od 14. století pak přes kamenný most zbudovaný biskupem Janem IV. z Dražic, k hranicím Čech s Horní Lužicí. Pro naše předky měla tato „obyčejná“ cesta veliký význam. Doslova tudy kráčela historie. Po ní přicházeli zajímaví lidé, do kraje se dostávaly nové výrobky a zprávy. Při ní vznikala malá, stále více vzkvétající centra obchodu. Tudy odcházel z Čech svatý Vojtěch na svou misi do Polska a Pruska, po ní putoval Mistr Jan Hus, biskup Jan IV. z Dražic, stavitel Vilém z Avignonu, první arcibiskup pražský Arnošt z Pardubic, Jan Očko z Vlašimi ale i Karel IV., Jan z Jenštejna, či Vilém a Petr z Rožmberka... Podřipský kraj kolem Lužické cesty však pouze nevzkvétal. Často, přechásto jej sužovala vojska, která tudy táhla, rekvírovala majetek, vymáhala přípraze a jinak komplikovala život obyvatel. Ať už to byli husité, Švédové, vojáci Napoleonovy armády či Brandeburci, o nichž se dochovala píseň:

*Zle, matičko, zle,
Brandeburci zde.
Mají velké čepice,
kradou husy, slepice.*

V okolí někdejší významné zemské cesty bylo v průběhu staletí postaveno několik sakrálních staveb, míst k odpočinku a zadumání. Nás zajímá, že v její blízkosti stál jako dobrý orientační bod i z dálky viditelný ledčický kostel sv. Václava, tehdy ale zcela jiného vzhledu. Podél Lužické cesty bylo několik božích muk, kapliček, křížů a soch. Snad nejkrásnější z nich jsou dodnes dochovaná boží muka Ecce homo při silnici z Roudnice na Kleneč. Dvě kaple můžeme najít, budeme-li pozorní, zastavěné v řadě domů proti roudnické Zemědělské škole. U tehdejší, v současnosti už neexistující, Pražské brány dodnes stojí kaple sv. Josefa (proti 2. ZŠ v Jungmannově ulici). Lužická cesta je v dnešní Roudnici kopírována silnicí II. třídy a vede ulicemi Žižkovou, Jungmannovou a Nerudovou přes západní stranu Karlova náměstí k mostu Ervína Špindlera.

Svůj význam Lužická cesta ztratila po Třicetileté válce. Tehdy byl Švédy v roce 1634 pobořen kamenný most (nový železný byl postaven 1906 – 1910) a cestovat se muselo jinudy – po břehu směrem na Doksany a Litoměřice. O této cestě, zvané později císařská, erární či teplická se ve slovníku z r. 1897 píše, že na území hejtmanství roudnického měřila 19,5 km. Byla už šterkovaná. Podle vzpomínek pamětníků ji jakási německá firma vyasfaltovala v roce 1930.

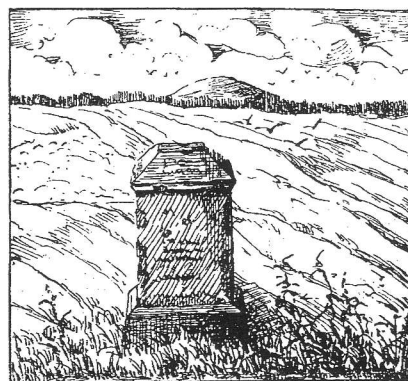
Kromě sakrálních staveb se u cest stavěly i milníky a rozcestníky. Bývaly povětšinou kamenné a někdy označovaly

i místa určitých významných událostí. O jednom z nich, který však k bývalé Lužické cestě už nemá vztah, napsal v roce 1928 do Vlastivědného sborníku Podřipsko ledčický rodák, tehdy 17 letý Václav Vysoký toto:

Nad Horními Beřkovicemi, kde se sbíhají silnice od Horních Beřkovic, Černoučku a Kostomlat s lesní cestou do Ledčic, stojí při okraji pole asi 1 metr vysoký kamenný památník. Je to upomínka na rok 1866, když tudy spěchali Prusové za ustupujícími Rakušany po známé bitvě u Hradce Králové. Podle místní tradice zemřel v Horních Beřkovicích na cholery, která tehdy v Čechách zle řádila, pruský voják. Kde byl pochován, se neví. Po válce mu postavili jeho příbuzní tento pomník. Dříve stál v poli dále od silnice pod bříztami, nyní je u silnice, břízy jsou pryč a místo je zoráno.

Je to jednoduchý pískovcový podstavec, na němž stál dříve železný kříž. Zub času a ruka rozpustilce nebo nerozumného vlastence (pro německý nápis na pomníku) jej valně poškodily. Rohy a hrany jsou otlučeny a nápis hodně poškozen. Čteme na něm německy: „S Bohem, pozdrav králi a vlasti. Zde odpočívá Karl Root, královský pruský voják. Padl dne 25. srpna 1866“. Potom je napřed německy a pak česky krátká modlitba.

Tato křížovátka cest je pěkné zákoutí beřkovských lesů. Dosahuje sem jeden cíp velkého obdélníku rovných polí, přes něž je vidět za ctiněveským hájem památný Říp. Říká se tu „Na Mezihájí“, ale lépe se doptáme vžitým už názvem „U Prajze“.

Co k těmto řádkům dodat? Snad jen, že onen pruský voják zemřel ve formanské hospodě u Šenfeldů (čp. 11). Později, když byl les na Mezihájích Královskou Vyšehradskou kapitulou vykácen, přenesli kříž z uvedeného hrobu ke křížovátce a od té doby existuje její pomístní název „U Prajze“. Podle nepodloženého vyprávění se prý do domku čp. 32 v Horních Beřkovicích z Pruska přistěhovala matka zesnulého Karla, starala se o jeho hrob a živila se tkaním a předením.

Aktualitky

Obecně závazné vyhlášky č. 4 a 6/2000

V Ledčických novinkách už jste se mohli seznámit se třemi obecně závaznými vyhláškami, které vždy schvaluje zastupitelstvo naší obce na svých veřejných zasedáních. Plné znění všech vyhlášek je k dispozici na Obecním úřadě.

Z vyhlášky č. 4/2000 o zajištění schůdnosti a sjízdnosti komunikací vybíráme:

- za stav komunikace přilehlé v šíři 1,5 m k nemovitosti zodpovídá její vlastník
- závady na povrchu chodníku (náledí, sníh, zmrázky) odstraňuje majitel přilehlé nemovitosti. Posypový materiál: sůl, písek, škvára.
- sníh z chodníků je zakázáno shrnout do vozovky, zatarasit jím přístupy a vjezdy do objektů apod.
- závady ve schůdnosti komunikace vzniklé sněhem nebo náledím musí být odstraněny do 12 hodin od vzniku závady; u komunikace IV. třídy (chodníky, obytné zóny) do 2 hodin od vzniku závady
- posypový materiál je uložen na následujících úložištích: za mostárnou, u kostela sv. Václava, u školního hřiště, u hřbitova, u transformátoru v Dolánkách, u rybníka na Ladech, u bytovky čp. 4, u rybníka Dundáku
- posypový materiál smí být využit pouze k zajištění schůdnosti místních komunikací

Z vyhlášky č. 6/2000 vybíráme:

Obec Ledčice vybírá dle zákona č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství v souladu se zákonem č. 190/1993 Sb. příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů MŠ a ŠD ve výši: mateřská škola: 100 Kč měsíčně, školní družina: 30 Kč měsíčně.

Příspěvek se vybírá vždy do 10. dne příslušného měsíce na Obecním úřadě. V případě využívání zařízení po dobu kratší 10 pracovních dnů v měsíci se platba snižuje na polovinu příspěvku.

Motorkáři riskují

Silný motocykl je zbraní v rukou nezodpovědných. Jen se trochu oteplí, mladíci na silných kubaturách si začínají plést vozovku procházející obcí s tratí brněnské Velké ceny, hlučně se předvádějí a provokují. Přitom si neuvědomují, že riskují nejen své životy, ale i životy malých dětí a dalších občanů, kteří by v žádném případě nestačili těmto „kaskadérům“ z cesty uskočit. Díky nezodpovědnosti některých motocyklistů došlo v minulém roce ve dvanácti středočeských okresech k 626 nehodám, v nichž figurovali právě oni na seznamu mrtvých. Za smutnou statistikou stojí fakt, že mladí považují jednostopá vozidla spíše za součást „šou“ než za dopravní prostředek. Nebezpečí zvyšuje také obvykle špatný technický stav jejich vozidel, jízda bez řidičského průkazu, nebo jízda bez přilby. Stačilo pár teplejších dnů a už se množí adresné stížnosti. Proto letos budou postihy těch, kteří zahřívají své pneumatiky a stroje tam, kde nemají, opravdu přísné.

Pokuta za pálení trávy

Obecní úřady, jak známo, dostaly podle nového zákona větší pravomoci k tomu, aby zamezily znečišťování životního prostředí. Tento zákon nikomu nenařizuje, čím má topit. Říká jen, že je nutné mít dobře seřízený kotel a že není dovoleno pálit odpad. Vymezuje i to, že je zakázáno vypalovat meze a strouhy a spalovat listí. Takže letos raději rozšiřte komposty na zahrádkách a vše, co nepatří do popelnice, odveďte do sběrného dvora. Jen tak se vyhneme pokutám a naše obec zase trochu získá na čistotě a kráse.

Zprávičky

- V obchodě paní Chmelové děti z ledčické základní školy umístily nástěnné noviny, které nazvaly „Časopejské“. Tady se můžete měsíc co měsíc seznámit se vším, co se ve škole děje, děti tu budou zveřejňovat svá literární a výtvarná díla, prohlédnete si též fotografické momentky ze života školy.
- V minulém kalendářním roce děti z místní školy sebraly, za přičinění mnohých dospělých občanů, 1 tunu 772 kilogramů PET lahví. Také letos už bylo odevzdáno nemalé množství tohoto jinak ekologicky těžko zpracovatelného materiálu. Dětem i nadále můžete pomoci.
- V tomto roce Vzdělávací a podporovací spolek ŘIP oslaví 105. výročí svého trvání. V současnosti má spolek 99 členů. Jak známo, ŘIP každoročně pořádá několik tradičních akcí – sběr železa, zájezd do Soběslavi, turnaj v nohejbale, brigády pro ZŠ... Bez ŘIPu by to u nás zkrátka nebylo ono.
- Naši obec navštívili potomci stavitele školní budovy v Ledčicích – pravnuke Luděk Čermák a vnučka paní Běhalová. Stavitel Václav Čermák pocházel ze Pšovky. Byl spřízněn s rodinou tehdejšího starosty Antonína Husáka, s jehož dcerou Annou Rozálií se oženil. Jejich potomkům se dnes v Ledčicích velmi líbilo. Zapůsobila na ně především úpravnost a rozlehlost obce i to, jak se OÚ stará o vzhled a vybavenost školy. Určitě prý u nás nebyli naposledy.
- Na duben OÚ chystá další posezení se seniory naší obce. Snad i tentokrát zaplní kulturní místnost školy do posledního místečka a opět budou hodně vyprávět...
- Územní plán naší obce je téměř hotov. Právě probíhají jeho poslední úpravy. Bez Územního plánu není možný další kvalitní vývoj Ledčic – stanovuje na příklad nejen základní koncepci rozvoje správního území obce, ale určuje též, kde je možné stavět, kudy povede kanalizace, kde bude sportoviště, zeleň a podobně. Jen má-li obec vypracován ÚP, může očekávat dotace z programu na obnovu venkova, SAPARD a jiných.
- Máte chuť pracovat s dětmi? Ředitelka místní školy, Věra Šimonová, se obrací s prosbou na všechny, kteří by byli ochotni ve škole vést nějaký kroužek. Uvítala by především pohybové aktivity – fotbal, aerobik, turistiku. Přijďte se do školy dohodnout.

Poděkování

- Jaroslavu Kaňkovi za opravu roboty ve školní jídelně
- Janě Müllerové za papíry na kreslení pro mateřskou školu
- Karlu Nešporovi za zpracování dřeva na topení pro ZŠ
- Jiřímu Vobořilovi za zeleninu do školní jídelny
- firmě Pískovna Ledčice za financování dopravy dětí na hory
- Monice Macákové za keramickou hlínu pro děti ZŠ a MŠ
- všem, kteří kronikáře obce věnovali velké množství tiskovin
- Evě Chmelové za poskytnutí prostoru k vyvěšení nástěnných novin místní školy a za dárky pro budoucí prvňáčky
- Václavu Nedvědovi a Karlu Královi za opravu zámku u Obecního úřadu
- Ing. Otakaru Špecingerovi za jeho dnešní příspěvek ke 100. výročí úmrtí Václava Jandy

Na fotografii je zachycen stavitel Václav Čermák
(sedící uprostřed; narodil se 29. 11. 1839, zemřel 19. 1. 1920)

Ludvík Lát – Na lečické faře (12)

Vzpomínky farářského syna, v Českých Budějovicích 1926, nákladem vlastním, – vytiskla knihtiskárna A. Vimra

Jak jsem přišel o husí pečení

Dlouhá léta jsme nechovali žádné drůbeže, neboť nebylo toho potřebí, dokud jsme dostávali darem tolik, že to stačilo pro celou rodinu, někdy i hosty. Teprve potom, když zdroj darů vyschl, objevily se i u nás ve chlívku dvě běloučké husičky. Byly však ještě hubeňoučké a musily se krmit. Nám, hochům, uložili, abychom každé odpoledne chodili husám pro trávu. To vlastně bylo spíš zábavou než prací. V smíchu a žertech trhali jsme různé to býlí, jež husy rády, v smíchu a žertech, někdy přímo dovádíce, vracívali jsme se vždy domů. Nejveselejším bodem našich výprav byla vždy zastávka na místě zvaném „U skalky“, kde se dolovala opuka. Byla to kotlovina s širokým vjezdem, jejíž strání byly velice příkré a srázné. Část těchto strání byla sic vylámána, ale část neporušená, mající sklon jak střecha příkrý, byla pokryta droboučkými, zvětřalými a rozdrolenými kousky opuky. Vrstva těchto kamínků byla dosti silná a sypala se, šlo-li se po ní, takže noha, nemajíc pevné opory, šinula se po nepevné půdě dolů. Těchto strání a jejich divné vlastnosti použili jsme ku své nejmilejší zábavě, neboť se dalo po nich sjíždět dolů jako po skluzavce. Bylo jen potřebí sednout na ranec trávy, nohama udržovat rovnováhu i směr, čili „rejdrovat“ a jelo to jak po sáňkách, rozumí se, za strašného křiku a hluku. Když jsme sjeli dolů, vyšli jsme z kotlinky a po cestě, jež vedla nad ní, pohodlně vystoupili k místu, kde sklon byl nejpříkřejší a odtud jeli znova na svých rancích dolů.

Byla to pěkná a veselá zábava, jež nebyla ani dost málo nebezpečnou a pobízela nás k horlivému plnění povinnosti. Neboť čím větší byl ranec trávy, na němž se jelo dolů, tím pohodlněji se sedělo a rychleji jelo. Jenomže mně se přece jen někdy nechtělo na pole, třebaže jsem miloval náš rancový sport. Byl jsem vášnivým čtenářem, a někdy mě některá kniha upoutala tak, že bych byl zapomněl i na jídlo, tím spíše na trávu pro husy. A právě tenkrát půjčil mi kdosi veliký, obrázkový cestopis, líčící daleké zámořské kraje. I zrodil se jednou v mé hlavě, když jsem se musil rozloučit se svojí milou knihou a s nechutí jít na trávu, tento podivný nápad: A sice, že by husí pečínku měl dostat pouze ten, kdo chodil huse pro její potravu na pole, někdy, dokonce v dešti a nepohodě. A protože tatínek s maminkou nešli nikdy,

tedy jsem usoudil, že by neměli mít ani na pečené huse žádného podílu, když se o její ztloustnutí nepříčinili. Ještě tak služka, ta že by měla právo na nějaký kousek, protože krmila husy šiškami, ale o jiných že by mělo platit: Kdo nepracoval, aby také nejedl.

Moje bolševické názory pobouřily kdekoho, zejména bratra Bohouška, který hned večer všecko na mě pověděl, co jsem neuctivého a rouhavého vyřkl. Trest stihl mě okamžitě. Především musil jsem vyslechnouti kázání na téma: „Cti otce svého i matku svou“. Při tomto kázání ztratil jsem ovšem všecku chuť k jídlu a hořké slzy kanuly mi do mého talíře. Potom uložen mi úkol, dvacetkrát opsat ono přikázání o úctě k rodičům, a sice čistě a bez chyb. A naposledy nejhorší část trestu, a sice slavnostní prohlášení tatínkovo, že z obou hus, až budou upečeny, nedostanu ani kousíčka. Tu teprve jsem se dal do nářku, který měl pokračování i po večeři v postýlce a trval dlouho do noci.

Ještě celý týden musil jsem husám chodit pro trávu. To se ví, že se mi teď do toho docela nic nechtělo, když jsem věděl, že z nich nic nedostanu. A jak mi bylo hořko, když jsem musil pomáhat čistit od peříček husí mrtvolu. Ještě že mi dobrá maminka dala velkou porci husí krve a kaldonu. „To není maso z pečeně, proto může dostat“, orodovala za mě u tatínka, když proti tomu protestoval. „Má slíbeno jenom, že nedostane ani kousek pečené husy, o krvi a kaldonu se tenkrát při té vyhrůžce nemluvilo nic.“ Tatínkovo slovo se totiž musilo splnit naprosto přesně. Ale maminka byla dobrým advokátem a zachránila, co se dalo pro mě zachránit. A tak jsem si pochutnal alespoň na tom a na jáťrových knedlíčkách, které byly výborné.

Ovšem, když přinesli druhý den pekáč s pečením na stůl, musil jsem s velikým zármutkem dívat se, jak si druzí pochutnávali a já neměl nic než brambůrky se zelím. Maminka mi je sice polila omáčkou z pekáče, to také bylo dovoleno, ale víc nic. Trest musil být vykonán. Proč jen jsem tak neuctivě mluvil o rodičích? Mohl jsem i já s nimi hodovat a nemusil pozdě bycha honit. Ano: „Cti otce svého i matku svou, aby ti dobře bylo na zemi“.

pokračování příště